

Mál nr. 246/2021**M og
V v/ starfsábyrgðartryggingar lögmansins X****Ágreiningur um skaðabótaábyrgð lögmans vegna háttsemi við erfðaskrárgerð.****Gögn.**

Málskot móttakið 8. júní 2021, ásamt fylgiskjölum.
Bréf lögmans V, dags. 7. júlí 2021, ásamt fylgiskjölum.
Athugasemdir lögmans M með bréfi dags. 9. ágúst 2021.

Málsatvik.

Hinn 31. janúar 2018 gerði sambúðarmaki M erfðaskrá þar sem kveðið var á um að hún skyldi hljóta í arf tilteknar eignir sambúðarmakans við andlát hans. Óumdeilt er að X kom að gerð erfðaskrárinnar sem var vottuð af tveimur einstaklingum, annars vegar syni sambúðarmaka M og hins vegar af syni hennar sjálfrar og er orðalag arfleiðsluvottorðs þeirra þannig að þeir votti erfðaskrána og að sambýlismaður M hafi verið „...við góða andlega heilsu og án allra þvingana er hann kannast við undirskrift sína á erfðaskrá þessa í viðurvist okkar beggja.“ Sambýlismaður M lést 23. mars 2020. Í gögnum málsins er fundargerð frá skiptafundi dags. 21. desember 2020 vegna skipta á dánarbúi hans, en á þeim fundi kemur fram að ágreiningur sé um gildi títtnefndrar erfðaskrár og ákveðið að boða næst til skiptafundar þegar slíkur ágreiningur hefur verið til lykta leiddur, annaðhvort með samkomulagi eða dómsmáli.

M hefur gert kröfu um viðurkenningu bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu lögmansins X hjá V og telur að lögmaðurinn hafi gert mistök við gerð erfðaskrárinnar. M bendir á að tjón hennar felist í því sem hefði komið til greiðslu úr dánarbúi sambýlismanns hennar skv. erfðaskránni, hefði hún verið gild. Í fyrsta lagi heldur M því fram að mistök X felist í því að arfleiðsluvottar hafi verið í sífjatengslum bæði við sambúðarmaka M og M sjálfa, sem hafi haft hagsmuni af erfðaskránni, en um var að ræða syni M og sambúðarmaka hennar. Slík ráðstöfun sé í bága við 2. mgr. 41. gr. erfðalaga nr. 8/1962. Í öðru lagi byggir M á því að annmarkar hafi verið á arfleiðsluvottorði þar sem ekki hafi verið gætt að því að sambýlismaður M hafi verið svo heill heilsu andlega að hann hafi verið hæfur til að gera erfðaskrá, sbr. 2. mgr. 42. gr. erfðalaga. Ekki komi heldur fram við undirritun hans að hann kannist við efni erfðaskrárinnar eða hvenær hann ritar undir, sbr. 3. mgr. 42. gr. erfðalaga. Þannig telur M að lögmaðurinn X hafi ekki gætt að formaskilyrðum erfðalaga hvað varðar gerð erfðaskrárinnar og þannig hafi lögmaðurinn brotið gegn skyldum sínum sem lögmaður. Sakarmat sé strangt þegar um sérfræðinga eins og lögmenn sé að ræða og hafi störf X í greint sinn farið gegn skyldum sem hvíli á honum í 18. gr. laga um lögmenn nr. 77/1998 um að rækja af alúð þau störf sem þeim er trúað fyrir og neyta allra lögmætra úrræða til að gæta lögvarinna hagsmuna umbjóðenda sinna. M telur að X hafi sýnt saknæma háttsemi með því að gæta ekki að formaskilyrðum erfðaskráa við gerð erfðaskrár sambýlismanns M og þegar af þeirri ástæðu verði að fallast á bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu hans hjá V. M telur mótbáru V um aðrar mögulegar ógildingarástæður erfðaskrárinnar haldlausar þar sem hún sé þegar af þeirri ástæðu að formaskilyrði voru ekki uppfyllt ógild og hafi það leitt til tjóns fyrir M. Lögð er áhersla á það hjá M í viðbótarathugasemdum lögmans hennar til nefndarinnar að ekki verði tekin afstaða til þess hvort sambýlismaður M hafi verið hæfur til að gera erfðaskrá fyrr en gengið hafi verið úr skugga um að öllum formreglum hafi verið fylgt og sé það í samræmi við dómaframkvæmd Hæstaréttar.

V hefur hafnað bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu lögmansins X með þeim rökum að ekki hafi verið sýnt fram á orsakatengsl milli meintrar saknæmrar háttsemi X og þess tjóns sem M telur sig hafa orðið fyrir þar sem ekki hafi verið greiddur út arfur til hennar á grundvelli þess skjals sem tilgreint er sem erfðaskrá. V vísar til þess að ekki sé ljóst af gögnum málsins í hvaða farvegi ágreiningur um gildi erfðaskrárinnar sé, hvort því ágreiningsmáli hafi t.d. verið skotið til dómstóla, en þau gögn sem liggja fyrir sýni að slíkur ágreiningur sé fyrir hendi. V vísar til fundargerðar skiptafundar frá 21. desember 2020 því til stuðnings og bréfs lögmans frá því í janúar 2021 þar sem gildi erfðaskrárinnar er véfengt og lögð fram læknavottorð um veikindi sambýlismanns M. Einnig vísar V til þess að a.m.k. þrjár lögerfingjar sambýlismanns M hafi gert kröfu um ógildingu erfðaskrár hans á þeim grundvelli að hann hafi skort andlegt hæfi skv. 2. mgr. 34. gr. erfðalaga til

að gera erfðaskrá. Ekki hafi verið skorið úr þeim ágreiningi og því sé ekki ljóst hvort möguleg saknæm háttsemi lögmansins X hafi leitt til tjóns fyrir M.

Álit.

Í gögnum máls þessa liggur fyrir að erfðaskrá sambýlismanns M uppfyllti a.m.k. ekki þau formskilyrði að arfleiðsluvottar væru í samræmi við fyrirmæli 2. mgr. 41. gr. erfðalaga nr. 8/1962. Verður að líta svo á að lögmenn eigi almennt að vera færir um að sjá til þess að formskilyrði erfðalaga séu uppfyllt þegar þeir koma að gerð erfðaskráa fyrir umbjóðendur sína og hafi lögmaðurinn X því sýnt saknæma háttsemi þegar hann gerði ekki athugasemdir við slíka útfærslu í erfðaskrá sambýlismanns M í janúar 2018.

Til þess að hægt sé að viðurkenna bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu lögmansins X hjá V verða önnur skilyrði skaðabótaréttar að vera uppfyllt og í því felst að orsakatengsl verða að vera sönnuð milli saknæmrar háttsemi lögmans og ætlaðs tjóns þess sem gerir skaðabótakröfu. M hefur lýst tjóni sínu þannig í gögnum málsins að um sé að ræða þá fjármuni sem hefðu komið til greiðslu ef erfðaskrá sambýlismanns hennar hefði uppfyllt formskilyrði fyrrnefndra erfðalaga og þegar af þeirri ástæðu séu orsakatengsl sönnuð.

Í gögnum málsins liggur fyrir að gildi erfðaskrár sambýlismanns M hefur verið véfengt á þeim forsendum að sambýlismaður M hafi ekki verið svo heill heilsu andlega að hann hafi verið fær um að gera þá ráðstöfun sem um var getið í erfðaskránni á skynsamlegan hátt, sbr. 2. mgr. 34. gr. erfðalaga. Í málgögnum liggja einnig fyrir læknisvottorð þar sem eru upplýsingar um veikindi hans.

Til þess að sýnt sé að tjón hafi orðið af þeirri háttsemi lögmansins X, að hafa ekki gætt þess að formskilyrði erfðalaga hafi verið uppfyllt, verður að liggja fyrir að erfðaskráin hefði verið að öðru leyti gild þegar hún var gerð, þ.e. ef formskilyrða hefði verið réttilega gætt. Af fyrrnefndum upplýsingum í gögnum málsins, um heilsufar sambýlismanns M og óvissu um afdrif ágreiningsmáls sem tengist því hvort M hafi verið hæfur til að gera erfðaskrá í skilningi 2. mgr. 34. gr. erfðalaga, verður ekki ráðið hverjar lyktir þess ágreinings verða. Á meðan það liggur ekki fyrir telst ekki sannað að M hafi orðið fyrir tjóni vegna saknæmrar háttsemi lögmansins X og þannig eru skilyrði skaðabótaréttar ekki uppfyllt. M á því, eins og sakir standa, ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu lögmansins X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu lögmansins X hjá V.

Reykjavík, 8. september 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Guðmundur Stefán Martinsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.